

Ellithan AB
britt.holmgren@hamnaskolan.se

2017-09-25
Dnr 400-2016:6993

Rektor Britt Holmgren
britt.holmgren@hamnaskolan.se

Beslut

för HamnaSkolan i Söderhamns kommun efter kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare. Som obehörig lärare räknas lärare som undervisar i ämne de saknar legitimation för. Syftet är att granska hur rektor, givet situation med obehöriga lärare, leder och organiserar arbetet för att säkerställa att eleverna får en undervisning med sammanhang och utgångspunkt i nationella mål och riktlinjer.

Granskningen genomförs i 28 skolor och avser undervisning i årskurserna 7-9. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. HamnaSkolan ingår i nämnda granskning. Skolinspektionen besökte skolan den 29-30 augusti 2017. Besöket genomfördes av utredare Malin Lundquist och Carina Nilsson. Intervjuer med lärare, rektor och elever har genomförts.

HamnaSkolan är en fristående skola i Söderhamns kommun. Skolans huvudman är Ellithan AB. HamnaSkolan har 36 elever i årskurserna 7-9. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor har skolan 10 undervisande lärare i de aktuella årskurserna. Rektors uppgifter visar att samtliga lärare saknar behörighet i något eller några av de ämnen de undervisar i. Det framkommer att lärarna tillsammans utgör ett arbetslag.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter redovisas det utvecklingsområde som Skolinspektionen identifierat inom ramen för granskningen följt av en motivering. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektors ledning och organisering avseende granskningens syfte fungerar väl till stora delar men behöver utvecklas i visst avseende.

Granskningen visar att skolans obehöriga lärare är anställda för ett läsår i taget och att rektorn annonserar ut tjänsterna varje läsår i hopp om att lyckas rekrytera behöriga lärare. Undantagna från annonsering är de tjänster som innehas av lärare som har pågående lärarutbildning. Det beror på att skolan har många elever i behov av särskilt stöd vilket kräver kontinuitet och erfaren personal, framhåller rektorn vid intervjun. Granskningen visar att rektorn på olika sätt uppmuntrar och stödjer de lärare som vill genomgå eller fullfölja lärarutbildning.

Av granskningen framkommer också att skolans lärare på rektors initiativ tillsammans gått en webbkurs vid Karlstad universitet i betyg och bedömning och även Specialpedagogiska skolmyndighetens (SPSM) utbildning i att arbeta med elever med neuropsykiatriska funktionshinder.

Granskningen visar vidare att kursplaner och kunskapskrav diskuteras kontinuerligt av lärarna. Det sker både spontant i lärarrummet och organiserat vid formella möten. Mötena följer ett årshjul med inplanerade ämnesområden. Alla lärare deltar i diskussionerna för att nå en samsyn kring undervisningen mot kunskapsmålen. Rektorn gör dagordningen och leder mötena. Arbete är också påbörjat med en gemensam mall för de pedagogiska planeringarna. Tanken är att det ska underlätta för överlämning mellan lärare vid lärarbyten för att säkerställa att eleverna får kontinuitet i sitt lärande. De pedagogiska planeringarna lämnas till rektorn vilken ger återkoppling till respektive lärare. För att hålla sig uppdaterad kring undervisningens innehåll gör rektorn också lektionsbesök.

Vidare framkommer vid granskningen att diskussioner kring betyg och bedömning är ständigt pågående i lärarkollegiet med utgångspunkt i den formativa bedömningen som sedan blir summativ. Allt för att få en samsyn i kollegiet. Rektorn berättar att skolan har en mitterminsavstämning som följs av utvecklingssamtal med eleverna. Lärarna presenterar då först underlagen samt sitt förslag till betyg för rektorn. Om rektorn känner sig tveksam får läraren ytterligare motivera sin bedömning.

I Skolinspektionens intervju med obehöriga lärare framkommer att lärarna utgör ett stöd till varandra genom att de arbetar mycket ämnesövergripande och därmed planerar och bedömer tillsammans. Lärare använder också Skolverkets och SPSM's material som stöd i arbetet. Vid intervjun framkommer att rektorn utgör ett stöd genom att finnas tillgänglig i den dagliga verksamheten för frågor och spontana samtal.

Av granskningen framgår också att de planerade medarbetarsamtalen under förra läsåret ersattes av spontana samtal och att det finns olika bilder hos lärarna av innehållet i introduktionen av nyanställda lärare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- Rektorn behöver utveckla stödet till de obehöriga lärarna

Motivering till bedömning av identifierat utvecklingsområde

Vid granskningen framkommer att medarbetarsamtalen under förra läsåret ersattes av spontana samtal med de obehöriga lärarna. Av det som framkom vid rektorsintervjun var samtalen inte så formella. Då skolans lärare är obehöriga bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver ha formella strukturerade samtal med de obehöriga lärarna för att inhämta kunskap om lärarnas behov av stöd i arbetet med att planera och genomföra undervisningen. Rektorn behöver också inhämta kunskaper om lärarnas behov av stöd i arbetet med att bedöma elevernas kunskaper. Detta för att kunna vidta individuellt anpassade stödåtgärder.

Vid granskningen framkommer också att det vid introduktionen av nyanställda lärare inte alltid ingår stöd i hur man lägger upp och planerar en lektion. Skolans huvuduppdrag är undervisning. Undervisningen ska utgå från kursplanernas respektive syfte, förmågor och kunskapskrav samt från det centrala innehållet så att det blir tydligt för eleverna vad de ska lära sig och vad som krävs i olika ämnen. Skolinspektionen bedömer att det är viktigt att introduktionen av nyanställda obehöriga lärare omfattar introduktion i skolans huvuduppdrag, undervisningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 1 april 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post till, skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 58103 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2016:6993) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Gunnar Olausson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Carina Nilsson
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/obehoriga-larare/>

Bilaga: Författningsstöd

Behörig för undervisning

2 kap. 13 § skollagen

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Enligt 2 kap. 18 § kan dock undantag från 13 § göras om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat skäl med hänsyn till eleverna. I 19 § framgår dock att om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Enligt 21 § framgår också att i fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas högst ett år i sänder.

SFS 2011:326

I behörighetsförordningen preciseras vilken utbildning olika kategorier av lärare ska ha för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet samt andra bestämmelser om behörighet för lärare. I förarbetena till skollagen (**prop. 2009/10:165**) framhålls vikten av att lärare förutom generell lärarkompetens även besitter specifik kompetens. Med specifik kompetens avses att de lärare som används i undervisningen utöver generell lärarkompetens även har specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen (s. 262). Vidare framkommer i propositionen att för att utbildning och undervisning ska hålla hög kvalitet skall huvudmannen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Det är rektor som leder och samordnar arbetet inom sitt verksamhetsområde och har ansvar för att planera så att läraren används för sådan undervisning som läraren har utbildning för.

I regeringens proposition (2010/11:20) framgår att ett legitimationssystem är en viktig kvalitetssäkring av lärare och förskollärare och kan därmed höja kvaliteten på den samlade lärarkåren.

Ledning och utveckling av undervisning

2 kap 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

2 kap 10 § skollagen

Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

4 kap. 4 § skollagen

Rektor är ansvarig för planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenheten. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Lgr11 avsnitt 2.8

Rektor i egenskap av pedagogisk ledare har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen

Allmänna råd för bland annat grundskolan för att stödja lärare, rektorer och huvudmän i arbetet med hur skolförfattningarna bör hanteras i den pedagogiska praktiken avseende planering och genomförande av undervisningen.

SKOLFS 2014:44

Rektor ska ansvara för att en nyanställd lärares introduktionsperiod planeras på ett sådant sätt att läraren ges tillräckligt stöd utifrån sina tidigare kunskaper, erfarenheter och förmåga att fungera självständigt i sin yrkesroll. En mentor utses av rektorn till den lärare som genomför introduktionsperioden och mentorn ska så långt det är möjligt ha samma behörighet som läraren. Mentorn ska ges förutsättningar och tillräckligt stöd för att kunna fullgöra sin uppgift.

Skolverkets stödmaterial om introduktionsperiod för nyanställda lärare och förskollärare (2015)

Betyg och bedömning

3 kap. 14 § skollagen

Rektor ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.